

TA'LIM JARAYONIDA AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Jizzax yuridik texnikumi

Matematika va informatika o'qituvchilari

Majidov Islom Adil o'g'li

Toshboyev Donyor Keldiyor o'g'li

Annotatsiya

Ushbu maqolada ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan (AKT) foydalanishning ahamiyati, afzalliklari va ta'lim sifatini oshirishdagi o'rni yoritilgan. Zamonaviy raqamli texnologiyalar yordamida o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini kuchaytirish, mustaqil ta'lim ko'nikmalarini rivojlantirish hamda o'qitish jarayonining samaradorligini oshirish masalalari tahlil qilingan. Shuningdek, elektron ta'lim resurslari, masofaviy ta'lim platformalari va interaktiv metodlardan foydalanishning amaliy jihatlari ko'rib chiqilgan. Maqolada AKTning ta'lim tizimini modernizatsiya qilishdagi roli va istiqbollari haqida xulosalar berilgan.

Kalit so'zlar: axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli ta'lim, elektron ta'lim resurslari, interaktiv ta'lim, masofaviy ta'lim, innovatsion pedagogika, ta'lim sifati, multimedia vositalari.

Bugungi kunda dunyo miqyosida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) jadal sur'atlar bilan rivojlanib, jamiyatning barcha sohalariga, jumladan, ta'lim tizimiga ham keng kirib bormoqda. Ta'lim jarayonini zamonaviy talablar asosida tashkil etish, o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish hamda ta'lim sifatini oshirishda AKT vositalaridan samarali foydalanish muhim ahamiyat

kasb etadi. Raqamli texnologiyalar yordamida ta'lim jarayonini yanada qiziqarli, interaktiv va samarali tashkil etish imkoniyatlari kengaymoqda.

Mamlakatimizda ham ta'lim tizimini raqamlashtirish, elektron ta'lim resurslarini yaratish va masofaviy ta'limni rivojlantirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Zamonaviy kompyuterlar, multimedia vositalari, internet tarmoqlari va turli ta'lim platformalari o'qituvchi hamda o'quvchilar uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Natijada ta'lim jarayonining sifati oshib, o'quvchilarning mustaqil fikrlash, axborotni izlash va undan samarali foydalanish ko'nikmalari rivojlanmoqda.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish nafaqat bilimlarni yetkazish vositasi, balki o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini shakllantirishga xizmat qiluvchi muhim omil hisoblanadi. Shu sababli ta'lim muassasalarida AKT imkoniyatlaridan oqilona foydalanish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri sanaladi.

Mazkur maqolada ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning ahamiyati, afzalliklari hamda ta'lim samaradorligini oshirishdagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, AKT vositalarining o'quv jarayoniga integratsiyalashuvi va ularni qo'llashning istiqbollari yoritib beriladi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Ularning ta'lim jarayoniga keng joriy etilishi o'quvchilarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish, darslarning samaradorligini oshirish va o'qitishning innovatsion usullarini qo'llashga xizmat qiladi. AKT vositalariga kompyuterlar, planshetlar, multimedia qurilmalari, internet tarmoqlari, elektron darsliklar, virtual laboratoriyalar va masofaviy ta'lim platformalari kiradi.

Ta'lim jarayonida AKTdan foydalanishning asosiy afzalliklaridan biri o'quv materiallarini interaktiv shaklda taqdim etish imkoniyatidir. Matn, audio, video va animatsion materiallarning birgalikda qo'llanilishi o'quvchilarning mavzuni chuqurroq o'zlashtirishiga yordam beradi. Masalan, tabiiy fanlar, matematika va texnik yo'nalishlardagi murakkab jarayonlarni animatsiyalar yoki virtual modellar orqali tushuntirish an'anaviy usullarga nisbatan samaraliroq natija beradi.

AKT o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantirishda ham muhim ahamiyatga ega. Internet tarmog'i orqali elektron kutubxonalar, ilmiy maqolalar, video darslar va turli ta'lim platformalaridan foydalanish imkoniyati yaratiladi. Natijada o'quvchilar o'z qiziqishlari va ehtiyojlariga mos ravishda qo'shimcha bilimlarni mustaqil ravishda egallash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa ularda izlanish, tahlil qilish va axborot bilan ishlash kompetensiyalarini shakllantiradi.

Masofaviy ta'lim texnologiyalarining rivojlanishi ham AKTning ta'limdagi ahamiyatini yanada oshirdi. Onlayn platformalar orqali darslarni tashkil etish, topshiriqlar berish, nazorat ishlarini o'tkazish va o'quvchilar bilan muloqot qilish imkoniyatlari yaratildi. Bu ayniqsa uzoq hududlarda yashovchi yoki ta'lim olish imkoniyati cheklangan o'quvchilar uchun katta qulaylik hisoblanadi. Shuningdek, masofaviy ta'lim vaqt va mablag'ni tejashga ham xizmat qiladi.

O'qituvchilar faoliyatida ham AKTning o'rni beqiyosdir. Elektron jurnal va kundaliklar, taqdimot dasturlari, test tizimlari hamda turli pedagogik dasturlar o'qituvchining ishini yengillashtiradi. Darslarni rejalashtirish, baholash va natijalarni tahlil qilish jarayonlari avtomatlashtirilishi natijasida o'qituvchi ko'proq vaqtini o'quvchilar bilan ishlashga sarflashi mumkin bo'ladi.

Shu bilan birga, AKTdan samarali foydalanish uchun muayyan shart-sharoitlar zarur. Ta'lim muassasalarining zamonaviy texnik vositalar bilan ta'minlanishi, internet tarmog'ining sifatli ishlashi hamda pedagoglarning raqamli

kompetensiyalarini oshirish muhim vazifalardan hisoblanadi. O'qituvchilarning AKTdan foydalanish bo'yicha malakasini muntazam oshirib borish ta'lim sifati va samaradorligini yanada yuksaltirishga xizmat qiladi.

Bugungi kunda sun'iy intellekt, virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalari ham ta'lim jarayoniga kirib kelmoqda. Ushbu innovatsion texnologiyalar o'quvchilarning fanga bo'lgan qiziqishini oshirib, murakkab mavzularni osonroq tushunishga yordam bermoqda. Kelajakda AKTning yanada rivojlanishi ta'lim tizimini yangi bosqichga olib chiqishi va ta'lim sifatini sezilarli darajada oshirishi kutilmoqda.

Xulosa qilib aytganda, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. AKTdan foydalanish o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi, mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantiradi hamda ta'lim jarayonini interaktiv va zamonaviy shaklda tashkil etishga imkon yaratadi. Elektron ta'lim resurslari, multimedia vositalari va masofaviy ta'lim platformalari orqali o'quv materiallarini o'zlashtirish sifati sezilarli darajada yaxshilanadi.

Shuningdek, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari o'qituvchilarning kasbiy faoliyatini takomillashtirish, darslarni samarali rejalashtirish va baholash jarayonlarini yengillashtirishga xizmat qiladi. Raqamli texnologiyalarning ta'lim tizimiga keng joriy etilishi ta'limning ochiqligi, qulayligi va sifatini ta'minlashda muhim omil bo'lib qolmoqda.

Kelgusida ta'lim muassasalarini zamonaviy texnik vositalar bilan jihozlash, internet infratuzilmasini yanada rivojlantirish hamda pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini oshirish orqali AKT imkoniyatlaridan yanada samarali foydalanish mumkin. Natijada raqobatbardosh, zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lgan yosh avlodni tarbiyalashga erishiladi. Demak, axborot-kommunikatsiya

texnologiyalari ta'lim tizimini modernizatsiya qilishning eng muhim omillaridan biri bo'lib, uning istiqboldagi rivojlanishida katta ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim tizimini raqamlashtirish va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirishga oid farmon va qarorlari.
2. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
3. O'zbekiston Respublikasining "Axborotlashtirish to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2003.
4. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Iste'dod, 2008.
5. Abduqodirov A.A. Ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2014.
6. Sayidahmedov N. Pedagogik mahorat va pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: TDPU, 2017.
7. Tolipov O'., Usmonboeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent: Fan, 2006.
8. Polat E.S. Noviye pedagogicheskiye i informatsionniye texnologii v sisteme obrazovaniya. – Moskva: Akademiya, 2018.
9. UNESCO. Information and Communication Technology (ICT) in Education. – Paris, 2021.
10. [Ziyonet ta'lim portali](#)
11. [O'zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi](#)
12. [UNESCO Education](#)